

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/publikacje/ksiazki/12739,Proboszcz-getta.html>
2019-10-20, 10:47

Proboszcz getta

Karol Madaj, Małgorzata Żuławnik, Proboszcz getta, Warszawa 2010, (Seria „Kto ratuje jedno życie...”, t. 5)

Ks. Marcelem Godlewskim tryskała energia. W czasach zaborów porzucił karierę naukową, by poświęcić się duszpasterstwu robotników. Pisał i wydawał, polemizował i organizował. Jako proboszcz kościoła Wszystkich Świętych brał stronę swoich parafian, nawet jeśli prowadziło to do ekonomicznej walki z żydowskimi sąsiadami. Po utworzeniu warszawskiego getta jego kościół znalazł się w obrębie murów. Proboszcz nie uciekł z „piekła”. Zdobywał jedzenie i pocieszał, fałszował dokumenty i pomagał w ucieczce. Stał się symbolem katolickiego kapłana ratującego Żydów. Książka „Proboszcz getta” opisuje niezwykłą historię księdza społecznika, parafii w getcie, Żydów-katolików i ukrywania dzieci w sierocińcu w Aninie. Historię, która po latach zakończyła się przyznaniem ks. Godlewskiemu tytułu Sprawiedliwego wśród Narodów Świata.

Okazją do wydania książki „Proboszcz getta” stała się planowana na 14 czerwca 2010 uroczystość pośmiertnego przyznania ks. Marcelemu Godlewskiemu medalu Sprawiedliwego Wśród Narodów Świata, który w imieniu zasłużonego kapłana odbierze arcybiskup metropolita warszawski Kazimierz Nycz. Dlatego właśnie zasadniczą część książki dotyczy ostatniego okresu życia księdza Godlewskiego, kiedy to uhonorowany zasłużył się ratowaniem Żydów. Celem publikacji jest możliwie

najdokładniejsze odtworzenie historii życia i działania kapłana w czasie okupacji hitlerowskiej, ze szczególnym uwzględnieniem jego zaangażowania w duszpasterstwo Żydów-katolików w getcie warszawskim oraz ukrywania dzieci żydowskich w prywatnym domu w Aninie pod Warszawą. Wobec stawianych przez historyków pytań o rzeczywisty udział ks. Godlewskiego w ratowaniu Żydów zasadna okazała się także prezentacja polemik dotyczących faktycznego udziału księdza prałata w ratowaniu Żydów. Na zakończenie przedstawiona została długa historia starań o uhonorowanie ks. Godlewskiego tytułem Sprawiedliwego. Dołączony do książki aneks dotyczy głównie działalności ks. Godlewskiego w czasie istnienia getta. Zostały w nim przedstawione najważniejsze źródła na temat zasłużonego kapłana, zebrane przez panią Janinę Sacharewicz z ŻIH i wysłane przez nią jako świadectwa uratowanych do Instytutu Yad Vashem w Jerozolimie. W aneksie znalazła się również wybrana korespondencja obrazująca skalę zaangażowania wielu osób i instytucji w uhonorowanie ks. Godlewskiego. Częścią aneksu jest także dołączony na płycie DVD film „Oaza Wszystkich Świętych”, który również był dowodem w sprawie ks. Godlewskiego.

Dla dopełnienia wizerunku bohatera publikacji, w pierwszym rozdziale, mającym charakter wprowadzający, przedstawiono wybrane dziedziny jego bogatej działalności w pierwszej połowie XX wieku. Książka „Proboszcz getta” jest zaledwie skromnym przyczynkiem do przyszłej biografii tego wybitnego kapłana i wskazaniem kierunków do dalszych badań.

Książka uhonorowana wyróżnieniem Towarzystwa Przyjaciół Historii w kategorii

„Najlepsze varsaviana” 2010/2011.

Książka otrzymała Nagrodę KLIO II stopnia w kategorii varsaviana w 2011 r.

Spis treści

Wstęp – Karol Madaj, Małgorzata Żuławnik

Małgorzata Żuławnik

Działalność ks. Marcelego Godlewskiego w latach 1897–1939

Karol Madaj

Ksiądz Marceli Godlewski w czasie drugiej wojny światowej

Karol Madaj

Duszpasterstwo Żydów-katolików w getcie warszawskim

Karol Madaj

„Kto przyjmuje jedno z tych dzieci...”

Karol Madaj

Starania na rzecz uhonorowania tytułem Sprawiedliwego wśród Narodów Świata

Aneks

Wykaz skrótów

Indeks osób

PLIKI DO POBRANIA

[\(. 15.94 KB\)](#)

Gdzie kupić publikacje:

[Księgarnie](#)[Księgarnia internetowa](#)[Oddziały IPN](#) [Sprzedaż wysyłkowa](#)[Dostępność Biuletynu IPN w placówkach Poczty Polskiej](#)